Vladimir Nicoară - o prezenţă inedită în presa mureşeană a începuturilor

Drd. ANGELA PRECUP
Universitatea „Petru Maior"
Târgu-Mureş

Abstract

Vladimir Nicoară - An Original Voice in the Early Mureş Press

At the beginning of the 20s, Vladimir Nicoară was one of the representative journalists of the first Romanian newspapers in Târgu-Mureş, ***Ogorul*** *(The Land) and* ***Mureşul*** *(The Mures). As journalist and writer in Cluj, he contributed to the debut of the Romanian press in the neighbouring area of Mureş, consecrating here a profile of moral criticism. Vladimir Nicoară was the pseudonym of the captain I. Ioan, editor of the periodical* ***Înfrăţirea poporului*** *(The Brotherhood of the People) in Cluj, as mentioned by the Romanian Press Almanac of 1926.*

Keywords: *history of jurnalism, Ogorul, Mureşul, Vladimir Nicoară*

Târgu-Mureşul nu a avut presă românească până în 1920. Dar lunga perioadă de aşteptare parcursă până la apariţia primei publicaţii independente locale în limba română, ***Ogorul*** (1920-1922), nu a fost una aridă, întrucât o întreagă generaţie de intelectuali români mureşeni şi-a găsit refugiul jurnalistic în paginile ziarelor care apăreau în a doua jumătate a secolului al XIX-lea şi la începutul secolului XX în alte părţi ale Transilvaniei sau în Vechiul Regat. Graţie acestei *etape a corespondenţelor*, identificate de istoricul şi publicistul Vasile Netea,[1] gazetăria mureşeană a debutat în limba română în 1920 prin condeiul unei generaţii energice, care

[1] Vasile Netea, ***Introducere*** la vol. Dimitrie Poptămaş, Mózes Júlia, ***Publicaţiile periodice mureşene 1795-1972***, Târgu-Mureş, Ed. Tipomur, 2000, p. 9.

BDD-A30284 © 2012 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:40 UTC)

a pornit pe drumul unei maturizări publicistice accelerate, prin valorificarea experienţei anterioare şi prin arderea etapelor, pentru a conferi Mureşului - ultima redută a gazetăriei ardelene[2] - un statut nou, dinamic.

Cu o întârziere de aproape un secol, presa mureşeană a începuturilor reeditează prin reprezentanţii săi experienţa începuturilor presei naţionale din prima jumătate a secolului al XIX-lea, când literatura poate fi considerată mama-adoptivă a presei româneşti, graţie condeielor pe care le-a împrumutat primelor noastre ziare şi când cele două categorii generatoare de scris practic se confundă, primii „jurnalişti" de la noi fiind personalităţi „pervertite" din domeniul literaturii. Această generaţie a începuturilor presei mureşene româneşti, ajunsă la maturitate la mijlocul anilor '30, poate pe alocuri nesigură pe aspectele tehnice ale profesiei, poate alteori prea grăbită înspre recuperarea timpului pierdut, a exersat naţionalismul şi toleranţa din

[2] Într-un scurt periplu al momentelor care au marcat apariţia presei româneşti în principalele oraşe ardelene, după debutul anevoios al gazetăriei ardelene la Braşov, în 1838, odată cu tipărirea ***Gazetei de Transilvania*** de către George Bariţiu, Blajul devenea în 1847 al doilea oraş transilvănean îmbogăţit cu presă românească prin apariţia ziarului ***Organul luminării***, iniţiat de Timotei Cipariu şi Aron Pumnul, care, după izbucnirea revoluţiei paşoptiste, schimbă numele ziarului în ***Organul Naţional,*** un adevărat „*jurnal al revoluţiei*." A urmat Sibiul, prin lansarea ***Telegrafului român*** în 1853. După începutul marcat prin aşezarea acestor pietre de temelie, construcţia presei transilvănene continuă cu apariţia ***Speranţei*** la Arad, în 1860, a publicaţiei umoristice ***Pricuriciul*** la Timişoara, în 1875, şi cu lansarea ziarului ***Amicul familiei*** la Gherla, în 1878, mutat în anul următor la Cluj. Drumul gazetăriei româneşti transilvănene era astfel deschis, înregistrând progrese pe măsură ce şi restul oraşelor se alăturau acestui demers unitar, debutând jurnalistic în limba română: Reşiţa prin ***Opinca*** (1885), Caransebeş prin ***Foaia diecezană*** (1886), Baia Mare prin ***Gutinul*** (1889), Oradea prin ***Foaie literară*** (1897), Orăştie prin ***Bunul econom*** (1899), Lugoj prin ***Drapelul*** (1901), Şimleul Silvaniei prin ***Păstorul sufletesc*** (1906), Oraviţa prin ***Progresul*** (1907), Haţeg prin ***Cuvântul adevărului*** (1913).

BDD-A30284 © 2012 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:40 UTC)

mers, generând colecţii fascinante şi profiluri jurnalistice memorabile, după cum subliniază criticul Cornel Moraru.[3]

Un astfel de profil reprezentativ a oferit epocii sale scriitorul şi gazetarul clujean Vladimir Nicoară, prin prezenţa sa constantă în paginile primelor publicaţii româneşti apărute la Târgu-Mureş la începutul anilor '20, ***Ogorul*** şi ***Mureşul***. Ca scriitor, îl regăsim în 1927 în paginile revistei clujene ***Cosînzeana***, unde semnează în foileton un jurnal de „becher" sub titlul ***Foi răzleţe***,[4] cuprinzând gânduri asupra eternului feminin descris din perspectiva vulnerabilităţii masculine, într-o formulă mai degrabă literară decât jurnalistică. În 1929, îl întâlnim pe Vladimir Nicoară ca autor dramatic, al piesei ***Patimi***, pusă în scenă la Târgu Mureş,[5] şi al piesei ***Uniunea pentru binefacere***, jucată în primăvara anului 1934 la Cluj.[6]

Vladimir Nicoară era pseudonimul publicistic al căpitanului I. Ioan, redactor al ziarului ***Înfrăţirea poporului*** din Cluj, după cum menţionează ***Almanahul presei române pe 1926***, care îl enumeră între membri stagiari ai Sindicatului Presei Române din Ardeal şi Banat.[7] Sindicatul, creat la 26 octombrie 1920 la localul New-York din Cluj, avea 102 membri activi şi 20 membri de onoare. Presa mureşeană mai era reprezentată în acest sindicat prin Iustin Ilieşiu şi prin I. Folea, redactor al ziarului ***Târnava*** Diciosânmărtin (Târnăveni) ca membri activi, iar ca membrii stagiari prin Nic. Gr. Diac, redactor al ziarului ***Târnava*** Diciosânmărtin şi prin Andrei

---

[3] Cornel Moraru, ***Cuvânt înainte*** la Melinte Şerban, ***Mărturii prin vreme***, seria ***Caiete mureşene***, nr. 8, Târgu-Mureş, Fundaţia Culturală „Vasile Netea", 1999, p. 6.

[4] Vladimir Nicoară, ***Foi răzleţe. Din jurnalul unui becher***, în ***Cosînzeana***, anul XI, nr. 8, 31 august 1927, p. 105-107; anul XI, nr. 6-7, 31 iulie 1927, p. 86-88.

[5] G. Stănescu, ***Teatrul naţional***, în ***Mureşul cultural***, anul I, nr. 7-8, 25 decembrie 1929, p. 8.

[6] Nicolae Albu, ***U.P.B, şarjă în trei acte de Vladimir Nicoară***, în ***Societatea de mâine***, Bucureşti, anul XI, nr. 4-5, aprilie-mai 1934, p. 84.

[7] ***Sindicatul Presei Române din Ardeal şi Banat***, în ***Almanahul presei române pe 1926***, Cluj, Tipografia „Viaţa", 1926, p. 26-27.

BDD-A30284 © 2012 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:40 UTC)

Popovici, redactor al ziarului ***Târnava Mare*** din Sighişoara.[8] Acest sindicat avea şi un corespondent maghiar în Sindicatul Ziariştilor Unguri din Ardeal şi Banat (Cluj) care, în 1926, includea 17 reprezentanţi mureşeni.[9]

Una dintre cele mai sonore voci ale presei mureşene a începuturilor, Vladimir Nicoară a consacrat în gazetăria locală profilul jurnalistului de moravuri, al gazetarului temperamental din tipologia atemporală a lui Caragiale. Numele lui Vladimir Nicoară însoţeşte astfel evoluţia presei mureşene încă de la începuturi, mai întâi prin poeziile[10] şi apoi prin articolele moralizatoare publicate în paginile ***Ogorului***, în rubrica ***Tipuri de actualitate***. Aici, Vladimir Nicoară surprindea în 1921, în stilul său inconfundabil, atmosfera cafenelei din Târgu-Mureşul interbelic: „*Fumul de tutun adunat în nori plutitori este arareori răscolit de ventilaţia electrică, care măreşte zgomotul cu bâzâitul ei monoton. Aici se adună cotidianele partide de cărţi; aici se fac nevinovatele petreceri cari se isprăvesc cu aruncarea sticlelor goale, cu bruscarea chelnerilor şi adesea cu puţintică bătaie aplicată tocmai celor inofensivi, aici se face politică. Între două şvarturi se şi tranşează în mod definitiv capacitatea oamenilor de stat, mai ales după înghiţirea unor mari cantităţi de alcool, la intervale scurte; aici putem vedea oameni cu situaţii sociale frumoase căzuţi în stare de ebrietate completă; aici se adună tinerii ca să arate starea lor de sărăcie intelectuală, bătrânii îşi etalează decreptitudinea şi femeile toaletele.*”[11]

În acelaşi stil temperamental şi intransigent, rubrica ***Tipuri de actualitate*** abordează în proză sau în versuri şi alte tipologii sociale pregnante ale perioadei, precum ***Parvenitul***, ***Vânturătorii de vorbe***, ***Transfugul***: „*Bun simţ, cinste, demnitate, caracter sunt abstracţiuni complet necunoscute parvenitului. Originea lui, cu desăvârşire obscură, este uitată şi-şi renegă cu*

[8] ***Ibidem***.

[9] Marian Petcu, ***Jurnalist în România. Istoria unei profesii***, Bucureşti, Comunicare.ro, 2005, p. 58.

[10] Vladimir Nicoară, ***Egoişti, Moştenire***, în ***Ogorul***, anul II, nr. 4, 26 ianuarie 1921, p. 2.

[11] Idem, ***Cafeneaua şi trotuarul***, în ***Ogorul***, anul II, nr. 19, 11 mai 1921, p. 2.

BDD-A30284 © 2012 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:40 UTC)

îndărătnicie rudele pe care le evită. Ca să-şi ajungă ţinta aspiraţiilor sale egoiste, fie îmbogăţirea rapidă, fie ajungerea la situaţii şi demnităţi nemeritate, parvenitul întrebuinţează toate mijloacele posibile şi imposibile, practicând cu persistenţă maximă - ajunsă deviză pentru el - «scopul scuză mijloacele»."[12] Semnat cu pseudonimul frecvent *Valdemar*, articolul aparţine prin stil şi mod de construcţie redactorului Vladimir Nicoară, mai ales prin prisma inventivităţii cu care acesta a alternat în publicistica sa nenumărate pseudonime, ajungând în multe situaţii să acopere prin condeiul său, sub numele real şi sub pseudonime, o întreagă pagină de ziar.[13]

Regăsim aceeaşi tonalitate şi în editorialele semnate de Vladimir Nicoară în ***Ogorul***, care conturează critic acelaşi tablou social şi moral al epocii: „*Aceşti vânturători de vorbe mari şi de făgăduinţe frumoase ştiu să ofteze pentru durerile poporului de gândeşti că li se rup baerile inimei, ştiu să lăcrămeze după poruncă, întocmai ca muierile prinse cu ocaua mică, ştiu să se dea peste cap şi cad tot în picioare ca pisicile, şi plâng şi suspină şi urlă până când înşelând lumea care-i crede ajung sus, tocmai în capul scării, unde nu credeau niciodată că vor ajunge.*"[14]

După dispariţia publicaţiei ***Ogorul***, în aprilie 1922, în destinul căreia Vladimir Nicoară a avut un rol coordonator alături de Simion Gocan şi Ion Buzea, multe dintre cronicile sale de moravuri publicate în ciclul ***Tipurilor de actualitate*** sunt reluate în noul ziar ţărănist local, ***Mureşul*** (noiembrie 1922 - iunie 1926).

Cu o prezenţă importantă în economia publicaţiei, Vladimir Nicoară diversifică în paginile ***Mureşului*** cronica sa de moravuri şi în alte rubrici similare precum ***Obiceiuri pământeşti***,[15] ***Cronica veselă***, ***Cronica***

[12] Valdemar, ***Tipuri de actualitate. Parvenitul***, în ***Ogorul***, anul II, nr. 17, 27 aprilie 1921, p. 2.

[13] Vezi ***Mureşul***, anul III, nr. 14, 22 iunie 1924, p. 1, unde Vladimir Nicoară se regăseşte în editorial şi în alte articole ale primei pagini, sub semnăturile *Vladmir Nicoară, Valdemar, V. N.*

[14] Nicoară, ***Vânturătorii de vorbe***, în ***Ogorul***, anul II, nr. 18, 4 mai 1921, p. 1.

[15] Vladimir Nicoară, ***Obiceiuri pământeşti. Pumnul***, în ***Mureşul***, anul II, nr. 22, 3 iunie 1923, p. 1.

BDD-A30284 © 2012 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:40 UTC)

rimată,[16] ***Chipuri din ţara idealului***,[17] ***Obiceiuri şi tipuri***,[18] care relevă o abundenţă imaginativă în alegerea pseudonimelor precum *Valdemar*, *Cyrano, Belzebuth, Cerber* sau *Ciomag*. Dar, în ciuda diversităţii, aceste pseudonime reprezintă prin continuitatea tematicii, prin tonalitatea, modul de frazare şi prin stilul inconfundabil, cea mai elocventă indicaţie a scrisului său.

Tot în paginile ***Mureşului***, Vladimir Nicoară critică de pildă în 1924 noua atracţie a Târgu-Mureşului - ştrandul, creat la începutul secolului de primarul Bernády György în timpul primului său mandat (1902-1913). Indignarea semnatarului determină o argumentaţie pătimaşă pe marginea constatării că „*pudicitatea omenească sub influenţa obiceiurilor şi moralei moderne, a căpătat atâta flexibilitate încât la un moment dat nu mai poţi şti care sunt limitele decenţei. Odată cu zilele călduroase provocătoare de multiple şi variate transpiraţii fizice şi morale, apa rece - chiar dacă ar fi murdară - începe a fi căutată cu multă căldură. De la copiii care sunt duşi de mână şi până la bătrânii cu articulaţiile anchilozate, de la fetiţa necunoscătoare a anatomiei umane şi până la femeia care se trudeşte amar să ascundă ravagiile fizice şi morale imprimate de neînduratul timp, toţi şi toate, cu o febrilă grabă se reped la aşa numitul «ştrand», un proaspăt barbarism care-şi caută împământenirea în limba română*."[19]

Toate aceste aspecte conturează personalitatea lui Vladimir Nicoară ca reper al presei mureşene a începuturilor, inconfundabil prin farmecul şi intransigenţa scrisului său. Graţie contribuţiei sale consistente la debutul dinamic al gazetăriei româneşti de aici, Vladimir Nicoară a fost nu doar un gazetar consecvent, ci şi un exemplu de dedicaţie profesională, care a pus

[16] Cyrano, ***Cronica rimată***, în ***Mureşul***, anul II, nr. II, nr. 40, 21 octombrie 1923, p. 1; Belzebuth, ***Cronica rimată***, în ***Mureşul***, anul II, nr. 41, 28 octombrie 1923, p. 1; Ciomag, ***Cronica rimată***, în ***Mureşul***, anul II, nr. 6, 30 martie 1924, p. 1; Cronicar, ***Cronica rimată***, în ***Mureşul***, anul III, nr. 7, 6 aprilie 1924, p. 1.

[17] Vladimir Nicoară, ***Chipuri din ţara idealului. Agentul electoral***, în ***Mureşul***, anul II, nr. 307, 29 iunie 1923, p. 1; ***Funcţionarul***, în ***Mureşul***, anul II, nr. 32, 12 august 1923, p. 1.

[18] Idem, ***Obiceiuri şi tipuri. Ştrand***, în ***Mureşul***, anul III, nr. III, nr. 16, 6 iulie 1924, p. 1; ***Mascarada***, în ***Mureşul***, anul III, nr. 17, 13 iulie 1924, p. 1.

[19] Idem, ***Ştrand***, în ***Mureşul***, anul III, 6 iulie 1924, p. 1.

BDD-A30284 © 2012 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:40 UTC)

condeiul la scrierea primelor pagini de gazetă în limba română la Târgu-Mureş.

Vladimir Nicoară, participant la o şezătoare literară desfăşurată la Târgu Mureş în 28 aprilie 1934 (fotografie reprodusă de revista *Vatra*, anul IV, nr. 4 (37), aprilie 1974, în p. 6). Participanţi: rândul întâi de la stânga la dreapta – M. G. Samarineanu (Oradea), Cincinat Pavelescu (Braşov), Gherghinescu Vania (Târgu Mureş), George A. Petre (Oradea); rândul al doilea – Nicolae Albu (Târgu Mureş), Vladimir Nicoară (Cluj), Corneliu Albu (Cluj), Zaharia Stancu (Bucureşti), Vasile Netea (în uniformă militară, Târgu Mureş); rândul al treilea – C. S. Anderco (Cluj), I. Miu Lerca (Lugoj), Victor Ilieşiu (Cluj), Alexandru Ceuşianu (Reghin).

BDD-A30284 © 2012 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:40 UTC)

Șezătoarea literară desfășurată în 28 aprilie 1934 la Târgu Mureș, într-o imagine surprinsă de revista bucureșteană *Societatea de mâine* (*Șezătoare literară la Târgu-Mureș*, anul XI, nr. 4-5, apr.-mai 1934, p. 80).

BDD-A30284 © 2012 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.143 (2026-11-19 07:51:40 UTC)